

Lời nói đầu

Đây là một tập truyện ngắn có tính giáo dục và thưởng thức mà đối tượng là các độc giả nam nữ ở tuổi thanh thiếu niên. Một số truyện có thể đọc ở lứa tuổi 11–14 nhưng một số khác dành cho lứa tuổi 15 đến 18. Người chấp bút là những nhà văn Nhật Bản đã đạt đến một địa vị nhất định trên văn đàn, trong đó có những vị mà tác phẩm được dịch tiếng Việt lần đầu tiên. Cũng nên biết rằng các nhà xuất bản uy tín của Nhật Bản đã tuyển chọn một số để đưa vào các bộ sách giáo khoa môn quốc văn ở các trường trung học cấp II và cấp III.

Phần lớn các truyện ở đây được dịch từ nguyên tác, nhưng đôi khi đã được đối chiếu với các bản dịch sang một ngôn ngữ khác, nếu có, để tăng thêm phần chính xác.

Nguyễn Nam Trân hân hạnh chủ biên tập sách này với sự cộng tác của một số dịch giả thân hữu đã có mặt từ lâu trong ngành dịch thuật.

Mong rằng tập sách này còn đem lại một lợi ích thứ hai là giới thiệu một bộ phận của nền văn học cận đại Nhật Bản đến những người quan tâm.

Chúng tôi trân trọng cảm tạ Nhà xuất bản Kim Đồng đã giúp đỡ để tập sách này có thể sớm đến với bạn đọc. Nếu có gì sai sót, xin thành tâm được nghe những lời chỉ bảo ân cần của quý vị để có thể tiến bộ trong công việc.

Nguyễn Nam Trân
Tokyo ngày 28/6/2022

1

Tam giác và tứ giác

TÁC GIẢ IWAYA SAZANAMI (1870-1933)

Trong toán học có một môn gọi là hình học. Khi học hình học, tất nhiên phải hiểu những định lí về các loại hình. Trong những hình này có hình tam giác. Chuyện đó thì hầu hết các bạn đều biết.

Thế nhưng, cái anh chàng Tam Giác lại hết sức tự mãn về hình thể với ba góc nhọn của mình, và cho rằng trên đời này tuy có nhiều thứ hình khác nhau nhưng chưa có món nào nhiều góc nhọn như mình. Nói về góc thì mình phải là nhất. Tuy chỉ có ba góc thôi mà nó đã vênh vào như thế.

Thế rồi một ngày nọ có cây Bút Chì vốn cũng ở trên bàn, mới đến gặp nó và bảo:

– Này anh Tam Giác! Anh Tam Giác ơi! Thường ngày tôi thấy anh hết sức tự mãn về ba cái góc của mình. Tôi cũng nghĩ rằng không ai có nhiều góc hơn anh nhưng mới đây gặp được anh chàng Bảng Vẽ, tôi thấy anh ta có nhiều góc hơn anh đấy.

Bút Chì vừa nói xong đã thấy gương mặt Tam Giác lộ vẻ bất bình:

– Cái gì? Có thằng nhiều góc hơn tôi à? Đừng nói chuyện tào lao! Tuy thế giới rộng bao la nhưng chắc chắn không có ai nhiều góc hơn tôi đâu.

– Thế nhưng có đấy, mình đành chịu thôi, anh ạ.

– Cái gì? Chắc tại mắt của các anh có vấn đề hay sao đấy chứ!

– Ôi, làm gì có chuyện đó. Không tin lời tôi thì anh tự mình đi kiểm tra xem!

– Được, tôi đi xem đây! Anh mà nói dối thì biết tay tôi.

– Đi xem nào! Nếu không đúng, tôi xin đưa đầu cho anh chặt.

Thế rồi hai đứa kéo nhau đi xem. Thì đúng thật, rõ ràng là Bảng Vẽ có bốn góc hẳn hoi, nó hơn hẳn Tam Giác một góc. Tam Giác bèn nghĩ rằng tất cả bọn xưa nay vẫn chạy theo ca tụng mình rồi đây chỉ còn biết có Bảng Vẽ và sẽ hướng về nó mà ca tụng.

Bút Chì hỏi:

– Anh thấy sao? Tôi không nói dối chứ?

– Ừ nhỉ. Thằng Bảng Vẽ này khiếp thật!

Đến như Tam Giác mà cũng không biết làm gì hơn là gãi đầu gãi tai. Bị mất mặt nhưng trong lòng Tam Giác vẫn chưa phục. Nó nghĩ cứ sao cái thằng Bảng Vẽ lão lếu kia lại có thể nhiều góc hơn mình được nhỉ. Và sự cay cú vì thua kém ấy đã đưa nó đến một quyết định liều lĩnh.

Trên đường về, Tam Giác mới đến nhà cái Kéo ở ngay bên:

– Kéo ơi! Cảm phiền tôi nay Kéo đi với tôi. Có chuyện phải nhờ đến Kéo đây.

Nghe thế, Kéo mới hỏi:

– Thế à? Tùy đấy, anh mượn tôi thì cũng được thôi nhưng để cắt cái gì vậy anh?

– Định nhờ Kéo cắt một vật hơi cứng một chút. Có làm được không?

– Bình thường thì vật nào tôi cũng cắt được. Khi thấy khó chỉ cần đem đi mài.

– Vậy à? Thế thì để tôi mài hộ cho. Chắc nó sẽ làm anh đau một chút nhưng tôi nhờ đến Kéo cũng vì có lí do. Kéo chỉ cần chịu khó một tí thôi!

Khi Tam Giác mài Kéo xong, nó nghĩ cái kéo này bây giờ đã đủ bén nên nôn nóng đợi cho đến lúc trời tối, chọn thời điểm thích hợp để sẵn sàng hành sự.

Chẳng bao lâu mặt trời khuất núi rồi đêm dần về khuya, bốn bên người người đã đi ngủ cả, Tam Giác mới bật dậy khỏi giường, kè kè cái kéo ấy dưới nách rồi rón rén tìm đến chỗ Bảng Vẽ đang ngủ mà lần vào phía trong.

Nhìn ra mới thấy Bảng Vẽ chẳng hay biết chi hết, cứ nằm đó mà ngáy pho pho. Thấy Bảng Vẽ ngủ ngon lành, trong lòng Tam Giác mới dậy lên không biết bao nhiêu ý tưởng xấu xa:

“Bảng Vẽ ơi, chết mi rồi! Ông sẽ cắt hết, cắt hết! Sáng mai ra, mi sẽ không còn một góc cạnh nào để còn phách lỗi với ta được nữa.”

Vừa nghĩ thế, Tam Giác đưa kéo ra cắt cái bốp, một góc bảng rơi xuống đất! Thế nhưng vì chưa để ý tới việc gì đang xảy ra nên Tam Giác bèn đưa thêm một nhát kéo nữa đánh bốp, và một góc khác lại rơi. Thế rồi cả bốn góc của Bảng Vẽ đều đã rơi hết. Đến đây Tam Giác cảm thấy lòng mình bớt hậm hực, bèn định về ngủ nên mới tỏ lời cảm ơn Kéo đã tận tình giúp đỡ, rồi cứ thế nhanh chân về nhà, lên giường đánh một giấc.

Sáng hôm sau với bản mặt ngây thơ như chẳng biết gì, Tam Giác vừa ra khỏi giường thì thấy giờ đây, khắp nơi, ai cũng đang tằm ta tằm tắc khen ngợi Bảng Vẽ:

– Bảng Vẽ cừ thật! Cừ thật!

Tam Giác mới đi hỏi lí do thì được giải thích là hôm qua Bảng Vẽ mới có tứ giác thôi mà sáng nay đã trở thành bát giác, nên đang khoái chí dạo qua dạo lại.

Nếu cắt đi bốn góc thì số góc sẽ tăng gấp đôi, tứ giác có trở thành bát giác cũng là điều đương nhiên. Kết quả đó lại phát sinh từ hành động của chính nó, nhưng Tam Giác đã đi từ ngạc nhiên này đến ngạc nhiên khác:

– Chu cha! Chuyện này tớ thật không hiểu nổi. Làm sao mà thằng Tứ Giác qua một đêm lại trở thành Bát Giác được nhỉ? Kiểu này mai mốt nó sẽ có 10 hay 20 góc cũng không chừng! Đến thế thì mình hết cách!

Tam Giác đành ngả mũ chào thua và cảm thấy không ai ngu ngốc hơn mình.

Nguyễn Nam Trân dịch

2

Một chùm nho

TÁC GIẢ ARISHIMA TAKEO (1878-1923)

Hồi nhỏ tôi rất thích vẽ. Trường tôi theo học nằm trên vùng cao trong thị trấn Yokohama. Vùng ấy có rất nhiều người ngoại quốc ở và các Thầy Cô chúng tôi cũng toàn là người nước ngoài.

Ngày nào đến trường và từ trường về, tôi đều phải đi qua con đường dọc theo ven biển san sát những khách sạn, những hãng buôn của người ngoại quốc.

Đứng bên đường ven biển mà nhìn, mặt nước xanh ngắt, nào là tàu chiến, nào là tàu buôn san sát nhau, khói ứa ra từ những ống khói trên tàu, những sắc cờ của các nước giăng khắp đó đây trên những cột buồm, phấp phới trong gió.

Cảnh tượng trông đẹp đến nhức mắt. Tôi thường đứng lặng ngắm những cảnh sắc đó và khi về nhà, ngày nào cũng cố vẽ lại cho thật đẹp tất cả những gì tôi còn nhớ. Nhưng hộp phấn màu của tôi không có cái màu nước biển xanh biếc đến như trong suốt kia, cũng không có cái màu đỏ sẫm sơn trên phần thuyền giáp với mặt biển của những chiếc thuyền buồm trắng.

Nên dù có cố gắng vẽ không biết đến bao nhiêu lần rồi, tôi cũng không tài nào tô nổi cái màu của phong cảnh mà tôi đã thấy.

Chợt, tôi nhớ đến hộp phấn màu đồ ngoại hóa của đứa bạn cùng lớp.

Hắn cũng lại là người Tây phương. Hắn hơn tôi hai tuổi, cao đến nỗi tôi phải ngước lên mới thấy được mặt hắn. Hắn tên Jim.

Hộp phấn của hắn là loại hàng ngoại quốc hảo hạng. Trong chiếc hộp làm bằng một loại gỗ thật nhẹ, mười hai cây phấn màu hình khối chữ nhật như những cây mực tàu nhỏ, được xếp thành hai hàng nằm sóng đôi. Màu nào cũng thật đẹp. Riêng cây xanh đậm và cây đỏ sẫm thì đẹp lạ lùng khó tả.